

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

Irena LIPOWICZ

RPO-706913-V/12/GM

00-090 Warszawa   Tel. centr. 22 551 77 00
Al. Solidarności 77   Fax 22 827 64 53

Warszawa, dnia 26 października 2012 r.

Pan

Bartosz Arłukowicz

Minister Zdrowia

Szanowny Panie Ministrze,

Zwracam się do Pana Ministra w sprawie pominięcia lekarzy geriatrów w wykazie lekarzy upoważnionych do wystawiania zleceń na wydanie niektórych przedmiotów ortopedycznych oraz środków pomocniczych.

Sygnalizowany problem wynikał pierwotnie z regulacji nieobowiązującego już rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2004 r. w sprawie szczegółowego wykazu wyrobów medycznych będących przedmiotami ortopedycznymi i środków pomocniczych, wysokości udziału własnego świadczeniobiorcy w cenie ich nabycia, kryteriów ich przyznawania, okresów użytkowania, a także wyrobów medycznych będących przedmiotami ortopedycznymi podlegającymi naprawie w zależności od wskazań medycznych oraz wzoru zlecenia na zaopatrzenie w te wyroby i środki (Dz. U. z 2004 r., Nr 276, poz. 2739 ze zm.). Przedmiotowe rozporządzenie nie wymieniało geriatrów wśród lekarzy upoważnionych do wystawiania zleceń na wydanie wyrobów medycznych będących przedmiotami ortopedycznymi lub środkami pomocniczymi.

Z posiadanych przeze mnie informacji wynika, iż powyższy problem miał zostać usunięty przez Ministerstwo Zdrowia przy okazji prac nad zmianą w/w rozporządzenia. W odpowiedzi na interwencję posłanki Beaty Małeckiej-Libera, Pan Marek Twardowski Podsekretarz Stanu

w Ministerstwie Zdrowia, w piśmie z dnia 11 maja 2009 r. (nr pisma MZ-PLW-070-3396-17/SM/09) wyjaśnił, iż - cytując - „ *W przedmiotowym projekcie zostały wprowadzone zmiany w stosunku do obowiązujących przepisów w tym zakresie i zlecenie na zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne znajdujące się w załączniku nr 1 projektu rozporządzenia będą mogli wystawiać lekarze ubezpieczenia zdrowotnego o specjalizacjach takich, jak rehabilitacja medyczna oraz lekarze ortopedzi, chirurdzy lub neurologrzy, natomiast zlecenia na przedmioty oraz środki pomocnicze znajdujące się w załączniku nr 2 do projektu rozporządzenia będą mogli wystawiać lekarze ubezpieczenia zdrowotnego bez ograniczenia do konkretnych specjalizacji, w związku z tym również i lekarze geriatrzy*”.

Zgodnie z § 3 aktualnie obowiązującego rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 29 sierpnia 2009 r. w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu zaopatrzenia w wyroby medyczne będące przedmiotami ortopedycznymi oraz środki pomocnicze (Dz. U. z 2009 r., Nr 139, poz. 1141 ze zm.), zwanego dalej *rozporządzeniem w sprawie świadczeń gwarantowanych*, które zostało wydane na podstawie art. 31d ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2008 r. Nr 164, poz. 1027, z późn. zm.), zwanej dalej *ustawą o świadczeniach*, warunkiem realizacji świadczeń gwarantowanych z zakresu zaopatrzenia w wyroby medyczne będące przedmiotami ortopedycznymi (§ 1) oraz z zakresu zaopatrzenia w środki pomocnicze (§ 2) jest przedstawienie przez świadczeniobiorcę zlecenia lekarza ubezpieczenia zdrowotnego lub felczera ubezpieczenia zdrowotnego wraz z potwierdzeniem prawa do tych świadczeń gwarantowanych przez Narodowy Fundusz Zdrowia.

Wskazanie w treści § 3 lekarzy ubezpieczenia zdrowotnego jako uprawnionych do wypisywania zlecenia nie rozwiązało problemu, gdyż jak pokazuje praktyka nie stanowi ono upoważnienia dla lekarzy geriatrów do wystawiania takowych zleceń. Należy bowiem zwrócić uwagę, iż szczegółowy wykaz lekarzy uprawnionych - niewymieniający lekarzy geriatrów - został, podobnie jak w poprzednim rozporządzeniu, określony w załącznikach do rozporządzenia zawierających wykaz świadczeń gwarantowanych z zakresu zaopatrzenia w wyroby medyczne

będące przedmiotami ortopedycznymi wraz z określeniem poziomu, w tym limitu cen tych świadczeń i sposobu ich finansowania oraz warunków ich realizacji (załącznik nr 1) oraz wykaz świadczeń gwarantowanych z zakresu zaopatrzenia w środki pomocnicze wraz z określeniem poziomu, w tym limitu cen tych świadczeń i sposobu ich finansowania oraz warunków ich realizacji (załącznik nr 2). W świetle brzmienia przedmiotowych załączników wystawienie zlecenia przez upoważnionego lekarza (wskazanego w załączniku) stanowi natomiast jeden z warunków realizacji świadczenia.

Pragnę wskazać, iż w sprawie ponownego pominięcia lekarzy geriatrów, jako upoważnionych do wystawiania zleceń na niektóre przedmioty ortopedyczne oraz środki pomocnicze, otrzymuję skargi nie tylko od pacjentów, ale także od wojewódzkich konsultantów geriatrici. W odniesieniu do części przedmiotów ortopedycznych oraz środków pomocniczych pominięcie to nie znajduje żadnego uzasadnienia. W praktyce powoduje natomiast bardzo duże trudności - przykładowo lekarz geriatra nie może osobie starszej zlecić balkonika, podpórki do chodzenia, laski do stałego użytkowania czy pieluchomajtek, będąc zmuszony do odesłania pacjenta do innego lekarza, uprawnionego do wystawienia zlecenia, zgodnie z treścią załącznika do w/w rozporządzenia, co dodatkowo generuje koszty zarówno po stronie pacjenta, jak i placówek ochrony zdrowia.

Z zebranej podczas badania niniejszego problemu dokumentacji wynika jednocześnie, iż potrzebę zmian w/w rozporządzenia m.in. w zakresie uprawnień do zlecania refundowanych przedmiotów ortopedycznych oraz środków pomocniczych, sygnalizowały wielokrotnie Ministerstwu Zdrowia także Oddziały Wojewódzkie Narodowego Funduszu Zdrowia - bezpośrednio, jak również poprzez Centralę NFZ.

Dla zobrazowania problemu przedstawiam w załączeniu kopię pisma Śląskiego Oddziału Wojewódzkiego NFZ w Katowicach z dnia 20 września 2012 r., którego treść potwierdza istnienie w praktyce opisanych problemów z wystawianiem zleceń przez lekarzy geriatrów, jak również wskazuje wprost, iż Oddziały NFZ odmawiają potwierdzenia prawa do świadczeń

gwarantowanych, kierując się ograniczonym wykazem specjalności zawartym w *rozporządzeniu w sprawie świadczeń gwarantowanych*. Należy w tym miejscu wskazać, iż zgodnie z art. 85 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o refundacji leków, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz wyrobów medycznych (Dz. U. z 2011 r., Nr 122, poz. 696 ze zm.), zwanej dalej *ustawą o refundacji*, obecnie obowiązujące rozporządzenie w sprawie świadczeń gwarantowanych utraci moc najpóźniej z dniem 2 stycznia 2014 r.

Sytuacja ta jest o tyle bardziej dyskusyjna, gdy weźmie się pod uwagę obecne uregulowania *ustawy o świadczeniach* oraz *ustawy o refundacji*.

Zgodnie bowiem z obowiązującym od dnia 1 stycznia 2012 r. przepisem art. 15 ust. 2 pkt 9 *ustawy o świadczeniach*, świadczeniobiorcy przysługują świadczenia gwarantowane z zakresu zaopatrzenia w wyroby medyczne, na zlecenie osoby uprawnionej, oraz ich naprawy, o których mowa w *ustawie o refundacji*. Przepis art. 2 pkt 14 lit a *ustawy o refundacji* definiuje natomiast osobę uprawnioną jako lekarza ubezpieczenia zdrowotnego lub felczera ubezpieczenia zdrowotnego w rozumieniu *ustawy o świadczeniach*. Brak jest w tym zakresie ograniczeń podyktowanych określonymi specjalizacjami. Zgodnie bowiem z art. 5 pkt 14 *ustawy o świadczeniach* lekarz ubezpieczenia zdrowotnego, oznacza lekarza, lekarza dentystę będącego świadczeniodawcą z którym Fundusz zawarł umowę o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej, albo lekarza, lekarza dentystę, który jest zatrudniony lub wykonuje zawód u świadczeniodawcy, z którym Fundusz zawarł umowę o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej.

Należy także wskazać, iż w myśl art. 40 ust. 1 *ustawy o świadczeniach*, w brzmieniu obowiązującym od dnia 1 stycznia 2012 r.: „Zaopatrzenie w wyroby medyczne przysługuje świadczeniobiorcom na zlecenie lekarza ubezpieczenia zdrowotnego lub felczera ubezpieczenia zdrowotnego, na zasadach określonych w ustawie o refundacji. Kontynuacja zaopatrzenia w wybrane wyroby medyczne przysługuje świadczeniobiorcom także na zlecenie pielęgniarki lub położnej ubezpieczenia zdrowotnego na zasadach określonych w ustawie o refundacji”.

Zgodnie z art. 38 ust. 1 zdanie pierwsze *ustawy o refundacji* „Świadczeniobiorcom przysługuje, na zasadach określonych w ustawie, zaopatrzenie w wyroby medyczne, na zlecenie osoby uprawnionej, oraz ich naprawa”.

Warto jednocześnie zauważyć, iż w myśl art. 38 ust. 4 *ustawy o refundacji*, Minister właściwy do spraw zdrowia został upoważniony do określenia w drodze rozporządzenia, m.in. wykazu wyrobów medycznych wydawanych na zlecenie

- 1) osoby uprawnionej,
- 2) pielęgniarki i położnej.

Na chwilę obecną brak jest jeszcze przedmiotowego rozporządzenia.

Jak wynika z powyższego, obowiązujące obecnie przepisy rangi ustawowej nie wyłączają lekarzy geriatrów z kręgu lekarzy uprawnionych do wystawienia zlecenia na zaopatrzenie w wyroby medyczne. Jednocześnie, nadal obowiązującym pozostaje *rozporządzenie w sprawie świadczeń gwarantowanych*, które jak wskazano wcześniej, nie uznaje lekarzy geriatrów, za lekarzy uprawnionych do wystawienia zlecenia. Istniejące w tej materii kolizje prawne skutkują w praktyce realnymi problemami pacjentów oraz lekarzy.

Na gruncie ustawowym nastąpiła w istocie liberalizacja regulacji, skoro kontynuację zaopatrzenia może zlecić pielęgniarka czy położna ubezpieczenia zdrowotnego. W tym stanie rzeczy musi budzić wątpliwości zajmowane przez NFZ stanowisko, zawarte w powołanym wcześniej piśmie, iż geriatra nie może wypisać zlecenia na wyroby medyczne, a decydujące w tej materii są przepisy *rozporządzenia w sprawie świadczeń gwarantowanych*.

Reasumując, analiza otrzymanych skarg oraz wyjaśnienia NFZ wskazuje, iż podniesiony problem niewątpliwie istnieje i ma bardzo doniosłe znaczenie dla praw pacjentów, jak również pracy lekarzy, a tym samym wymaga odpowiedniej reakcji resortu zdrowia.

Powyższe uwagi przedstawiam Panu Ministrowi stosownie do art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (t.j. Dz. U. z 2001 r. Nr 14, poz. 147 ze zm.) z uprzejmą prośbą o zajęcie stanowiska, a w szczególności o podjęcie działań zmierzających do niezwłocznego rozwiązania opisanego problemu.

Łezna Wyroby Srodek
Zena Jipocul